Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-istatut tal-impriża mutwa Ewropea: fehmiet, rwol u kontribut tas-soċjetà ċivili" (Opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2014/C 226/03)

Relatur uniku: **is-Sur CAMPLI**

Nhar it-22 ta' Jannar 2014, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

l-Istatut tal-impriża mutwa Ewropea: fehmiet, rwol u kontribut tas-soċjetà ċivili

(Opinjoni fuq inizjattiva proprja). Is-Sezzjoni Speċjalizzata għas-Suq Uniku, il-Produzzjoni u l-Konsum, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar il-11 ta' Marzu 2014.

Matul l-497 sessjoni plenarja tiegħu li saret fil-25 u s-26 ta' Marzu 2014 (seduta tal-25 ta' Marzu 2014), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'140 vot favur, vot wieħed (1) kontra u 5 astensjonijiet.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 *Konklużjonijiet*

1.1.1 L-impriżi mutwi jagħmlu parti mill-mudell ekonomiku u soċjali Ewropew bħall-kooperattivi, il-fondazzjonijiet u l-assoċjazzjonijiet. Id-diversità tal-forom ta' intrapriżi, inklużi dawk tal-ekonomija soċjali, indipendentement mid-definizzjoni legali tal-intrapriża skont il-liġijiet nazzjonali differenti, hija element essenzjali tas-suq uniku tal-Unjoni Ewropea anke mil-lat ta' promozzjoni, ta' investiment u ta' żvilupp tal-pluraliżmu intraprenditorjali Ewropew.

1.1.2 L-impriżi mutwi għandhom id-dritt għal statut Ewropew biex jindirizzaw il-ħtieġa li jkopru r-riskji, b'mod partikolari l-protezzjoni soċjali u tas-saħħa tal-ħaddiema, l-intrapriżi u ċ-ċittadini.

1.1.3 L-impriżi mutwi ma jaċċettawx it-tnaqqis tal-mutwalizzazzjoni u l-KESE jixtieq jippromovi d-diversità tat-tipi ta' intrapriżi, inklużi l-atturi tal-ekonomija soċjali biex jippreserva l-ġid ekonomiku u soċjali Ewropew. Madankollu, kampanja ta' informazzjoni, anke jekk tkun waħda utli, ma tistax tissostitwixxi l-qafas legali meħtieġ.

1.1.4 Hemm diversità kbira ta' impriżi mutwi fl-Ewropa (ġew kalkolati mal-40 tip) iżda lil hinn mid-diversità tagħhom, 95 % minnhom għandhom l-istess prinċipji ta' governanza.

1.2 *Rakkomandazzjonijiet*

1.2.1 Il-KESE, b'konformità mal-impenji li ttieħdu matul l-avveniment ta' Strasburgu dwar l-intraprenditorija soċjali, jitlob lill-Kummissjoni tippreżenta malajr il-proposta leġislattiva dwar l-abbozz ta' regolament dwar l-istatut tal-impriża mutwa Ewropea.

1.2.2 Il-KESE jixtieq li l-mudell tal-impriżi mutwi jiġi rikonoxxut permezz ta' skema legali koerenti fil-livell Ewropew li tirrifletti s-saħħa ekonomika tiegħu u r-rwol soċjali tiegħu.

1.2.3 Il-KESE jirrakkomanda li l-istatut ikun statut ta' governanza u mhux ta' attivitajiet sabiex tiġi preservata d-diversità tal-impriżi mutwi.

1.2.4 Il-KESE jirrakkomanda li l-għan tal-istatut ma jkunx li jarmonizza l-leġislazzjonijiet nazzjonali u li jkun fakultattiv.

1.2.5 Il-KESE jitlob li tiġi ppubblikata skeda eżatta tal-proċedura ta' preżentazzjoni u adozzjoni tal-abbozz ta' statut tal-impriża mutwa Ewropea.

2. **Introduzzjoni**

2.1 L-għan ta' din l-opinjoni hu li jitħaffef kemm jista' jkun il-proċess għal proposta għal regolament tal-Kummissjoni dwar l-"Istatut tal-impriża mutwa Ewropea".

2.2 Il-perċezzjoni tas-soċjetà ċivili Ewropea u l-partijiet interessati hi li mingħajr bażi legali adatta, l-attivitajiet tal-impriżi mutwi – fil-livell Ewropew – fil-fatt ser ikunu skoraġġuti. Dan ikollu konsegwenzi gravi fil-livell soċjali f'kuntest tat-tnaqqis tal-intervent mill-gvern; mil-lat tas-saħħa (tnaqqis tal-ugwaljanza fl-aċċess għall-kura taċ-ċittadini Ewropej); mil-lat tal-impjieg (telf ta' opportunitajiet tal-impjieg, inkluż tat-tip speċjalizzat), kif ukoll mil-lat tat-tisħiħ tal-koeżjoni soċjali Ewropea u tal-proċċess ta' integrazzjoni Ewropea.

2.3 *Għadda ħafna żmien minn meta ġie diskuss l-istatut Ewropew, fejn ipprokrastinajna u baqgħet ma ttiħditx deċiżjoni.*

2.3.1 L-abbozz ta' statut tal-impriża mutwa Ewropea għandu storja twila ħafna li bdiet fl-1993 bid-direttivi Ewropej dwar l-assigurazzjoni. F'dan il-qafas, l-impriżi mutwi talbu li t-tip ta' governanza ta' impriżi ta' persuni jiġi rikonoxxut fi statut Ewropew.

2.3.2 L-ewwel abbozz ta' regolament ġie rtirat fl-2006: fil-fatt, minkejja komunikazzjoni fl-2003 dwar il-liġi tal-impriżi, intiża biex tintroduċi tipi legali ġodda, b'mod partikolari għall-impriżi mutwi, impenn imtenni fil-pjan ta' azzjoni tal-2006 dwar il-modernizzazzjoni tal-liġi tal-impriżi u l-governanza tal-intrapriżi, fl-2006, il-Kummissjoni, għall-kuntrarju, irtirat l-abbozz ta' statut għall-impriża Ewropea mill-aġenda.

2.3.3 Fl-2007, l-assoċjazzjonijiet tal-impriżi mutwi Ewropej taw bidu għal inizjattiva ġdida ta' rilanċ tal-abbozz.

2.3.4 F'Marzu 2010, il-Parlament Ewropew adotta dikjarazzjoni bil-miktub, favur l-istatut tal-impriża mutwa Ewropea u f'Ġunju 2011 ħareġ rapport dwar ir-rwol tal-impriżi mutwi Ewropej li kkonkluda li kien hemm bżonn ta' abbozz ta' statut.

2.3.5 F'Marzu 2013, il-Parlament Ewropew adotta b'unanimità r-rapport tas-Sur Berlinguer dwar il-fattibbiltà ta' statut tal-impriża mutwa Ewropea.

2.3.6 B'mod parallel, il-Kummissjoni, fil-qafas tal-Att dwar is-Suq Uniku, iddeċidiet li tiffinanzja studju dwar is-sitwazzjoni u d-diffikultajiet tal-impriżi mutwi fis-suq intern (magħruf bħala l-istudju Panteia). Dan l-istudju importanti, ippubblikat fit-12 ta' Ottubru 2012, u mmexxi mill-Kummissjoni, wassal biex għall-ewwel darba tintuża viżjoni komprensiva tal-ambjent legali, ekonomiku u soċjali tal-impriżi mutwi fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea ([1]).

2.3.7 Bħala segwitu, il-Kummissjoni organizzat konsultazzjoni pubblika dwar il-konklużjonijiet ta' dan l-istudju (ir-riżultati ġew pubblikati f'Ottubru 2013) ([2]), u s-suċċess ta' din il-konsultazzjoni (iktar minn 300 tweġiba li minnhom żewġ terzi kienu pożittivi) wassal lill-Kummissjoni biex torganizza studju ta' impatt dwar il-fattibbiltà ta' abbozz ta' statut tal-impriża mutwa Ewropea.

2.4 Il-KESE, fl-Opinjoni tiegħu ta' Ottubru 2009 dwar "Forom differenti ta' intrapriża" ([3]) enfasizza li "*Il-pluraliżmu u d-diversità tal-forom ta' intrapriża huma rrikonoxxuti fit-Trattat u ppruvati mill-fatti, permezz tal-istatuti legali differenti li ġew approvati jew qegħdin jiġu kkunsidrati attwalment.*" Il-Kumitat inkluda lill-impriżi mutwi fil-forom ta' intrapriża tal-ekonomija soċjali.

2.5 L-anness għad-dikjarazzjoni li saret fi Strasburgu, matul l-avveniment dwar l-intraprenditorija soċjali, organizzat b'mod konġunt bejn il-Kummissjoni u l-KESE fis-16 u s-17 ta' Jannar, jispeċifika li ħafna partijiet interessati jqisu li l-politiki favur l-intraprenditorija soċjali għandhom ikopru l-intrapriżi kollha tal-ekonomija soċjali (il-kooperattivi, l-impriżi mutwi, l-assoċjazzjonijiet, il-fondazzjonijiet, eċċ.). L-UE għandha tipproponi statut Ewropew għall-impriżi mutwi li permezz tiegħu jkunu jistgħu jwettqu attivitajiet transkonfinali, li jingħaqdu u li jiffaċċjaw l-isfidi tad-direttiva Solvenza II, kif ukoll statut Ewropew għall-assoċjazzjonijiet. Matul dan l-avveniment, il-Kummissarju Antonio Tajani, inkarigat mill-intrapriżi ħabbar it-tnedija ta' inizjattiva leġislattiva tal-Kummissjoni dwar l-abbozz ta' statut.

3. **Deskrizzjoni tal-impriżi mutwi**

3.1 Hemm diversità kbira fil-forom legali tal-impriżi mutwi fid-diversi pajjiżi tal-UE. Dawn il-forom differenti ta' impriżi mutwi u r-rwoli jaqdu jiddependu mill-kultura u l-istorja tal-impriżi mutwi f'kull pajjiż. Storikament, l-impriżi mutwi fl-Ewropa ħolqu l-ewwel forom ta' sigurtà soċjali. Illum, fi ħdan l-UE, l-impriżi mutwi għandhom l-għan prinċipali li jkunu għas-servizz tal-membri tagħhom f'kuntest ta' interess ġenerali, sabiex tiġi garantita l-kopertura tar-riskji tal-membri tagħhom billi joffrulhom servizzi ta' assigurazzjoni, servizzi soċjali, tas-saħħa u ta' akkumpanjament tal-persuni.

([1]) *Study on the current situation and prospects of mutuals in Europe* http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/mutuals/prospects_mutuals_fin_en.pdf

([2]) http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/mutuals/index_en.htm

([3]) ĠU C 318, 23.12.2009, p. 22.

3.2 B'kollox ġew identifikati **kważi 40 tip ta' organizzazzjoni mutwa** fl-UE. Kważi 95 % mill-impriżi mutwi għandhom 5 prinċipji ta' governanza komuni:

1. **l-organizzazzjoni trid tkun regolata mil-liġi privata**, jiġifieri indipendentement mill-gvern u mhux sussidjata minn fondi pubbliċi,

2. l-organizzazzjoni għandha tkun magħmula minn **raggruppament ta' persuni** u mhux ta' kapital,

3. is-sistema ta' governanza għandha tkun demokratika skont il-prinċipju ta' **persuna waħda = vot wieħed**.

4. **il-prinċipju tas-solidarjetà** applikat bejn il-membri: is-sħubija tal-membri għandha tkun waħda libera, mingħajr kriterji ta' selezzjoni.

5. il-qligħ li jsir għandu jintuża għall-**benefiċċju tal-membri**.

3.3 Il-parti tas-suq tal-organizzazzjonijiet mutwi hija ta' **15,8 % tal-medja** Ewropea (12,8 % assigurazzjon tal-ħajja, 20,5 % mhux tal-ħajja). Barra minn hekk, huwa stmat li l-organizzazzjonijiet mutwi jipprovdu servizzi tas-saħħa u **servizzi soċjali lil kważi 230 miljun** ċittadin Ewropew, li minnhom madwar 100 miljun huma koperti għall-ġestjoni tal-assigurazzjoni tal-mard obbligatorja. Huma jimpjegaw mat- 350 000 persuna fl-Ewropa. Huwa ġeneralment magħruf li l-ekonomija tibbenefika mid-**diversità tal-istrutturi** ta' dan is-settur peress li din id-diversità ttejjeb il-**kapaċità ta' reazzjoni** fil-konfront tat-tibdil fis-suq. Barra minn hekk, f'perjodu ta' kriżi **l-viżjoni fit-tul** tal-organizzazzjonijiet mutwi tagħtihom vantaġġ fil-konfront tal-impriżi kapitali.

4. **Kunsiderazzjonijiet ġenerali dwar l-abbozz ta' statut tal-impriża mutwa (SIME):** ***Għalfejn hemm bżonn statut tal-impriża mutwa Ewropea?***

4.1 Fl-Unjoni Ewropea, huma biss il-kumpaniji pubbliċi b'responsabbiltà limitata u l-kooperattivi li għandhom statut Ewropew; għall-fondazzjonijiet, il-proposta għal statut Ewropew qed tiġi diskussa. L-impriżi mutwi, min-naħa tagħhom, m'għandhomx statut Ewropew ([4]).

4.2 Il-proċess ta' integrazzjoni Ewropea wassal għal mobbiltà qawwija ta' ħaddiema, intrapriżi u ċittadini. Il-kopertura tar-riskji tas-saħħa, dawk soċjali u riskji oħra ta' assigurazzjoni għandha tiġi żgurata fit-territorju sħiħ tal-Unjoni, filwaqt li jiġi evitat il-ksur tad-drittijiet, il-benefiċċji u l-forom ta' protezzjoni.

4.3 Il-Kummissjoni u l-Kunsill bħalissa qed jaħdmu fuq is-servizzi finanzjarji u s-servizzi tal-assigurazzjoni (Basel III, Solvenza II); is-sekondar u l-mobbiltà tal-ħaddiema; direttiva ġdida dwar il-kura transkonfinali ilha applikabbli fl-Istati Membri mill-1 ta' Jannar 2014. Madankollu, l-impriżi mutwi tal-Istati Membri m'għandomx il-possibbiltà ġuridika li jieħdu sehem f'dan il-proċess ta' integrazzjoni u fl-iżvilupp tas-suq intern ħlief billi jinbidlu biex jadottaw statut ta' kooperattiva Ewropea jew statut tal-impriża anonima Ewropea. L-impriżi mutwi ma jaċċettawx din is-sitwazzjoni u l-KESE, min-naħa tiegħu, jixtieq jippromovi d-diversità tat-tipi ta' intrapriża, inklużi dawk tal-atturi tal-ekonomija soċjali sabiex jiġi preservat il-ġid ekonomiku u soċjali Ewropew.

4.4 Barra minn hekk, il-qafas prudenzjali għall-assiguraturi, "Solvenza II", huwa element komplementari favur l-istatut tal-impriża mutwa Ewropea: dan jippermetti lill-impriżi mutwi jaċċessaw il-benefiċċju tal-hekk imsejħa "diversifikazzjoni", biex jipproċedu għall-operazzjonijiet ta' riassigurazzjoni u l-ġestjoni tal-assi sabiex inaqqsu l-ispejjeż tagħhom għall-benefiċċju tal-membri tagħhom.

4.5 L-impriżi mutwi m'għandhomx aċċess għas-swieq kapitali, u għalhekk għandhom bżonn strumenti ta' kollaborazzjoni komuni, inkluż fil-livell Ewropew biex jevitaw li jisparixxu f'suq ferm kompetittiv.

4.6 L-impriżi mutwi li jwettqu attivitajiet fil-livell Ewropew mhumiex motivati biss mill-kompetizzjoni jew it-tfittxija għal swieq ġodda, imma prinċipalment mir-rieda li jtejbu s-servizzi li jagħtu lill-membri tagħhom.

4.7 B'mod ġenerali, l-impriżi mutwi għandhom bżonn jiġu rikonoxxuti b'mod uffiċjali mill-UE, ħaġa li tagħtihom bażi legali u leġittimità bħala parti interessata tal-proċess ta' integrazzjoni Ewropea.

([4]) Opinjonijiet tal-KESE dwar:
— L-istatut għal fondazzjoni Ewropea, ĠU C 351, 15.11.2012, p. 57.
— Is-soċjetajiet kooperattivi, ĠU C 234, 22.9.2005, p. 1. (mhux disponibbli bil-Malti).
— L-istatut għal impriża Ewropea, ĠU C 129, 27.4.1998, p. 57. (mhux disponibbli bil-Malti).

4.8 Statut għal impriża mutwa Ewropea jfisser li tiġi rikonoxxuta r-realtà tal-impriżi mutwi, l-importanza ekonomika u soċjali tagħhom, ir-rwol speċifiku tagħhom fil-ġestjoni tar-riskji tal-persuni, b'mod partikolari fil-qasam tal-protezzjoni soċjali u s-saħħa.

4.9 Fi ftit kliem, il-KESE jixtieq li l-mudell tal-impriżi mutwi jiġi rikonoxxut permezz ta' skema legali koerenti fil-livell Ewropew li tirrifletti s-saħħa ekonomika tiegħu u r-rwol soċjali tiegħu. Barra minn hekk, dan jippermetti li jiġu evitati l-piżijiet amministrattivi inutli, li jiġu applikati l-ekonomiji ta' skala u li l-kunċett tal-mutwaliżmu jiġi żviluppat fl-Istati Membri kollha tal-Unjoni (inkluż fl-erba' Stati Membri li m'għandhomx tip ta' impriża mutwa) billi jkunu bbażati b'mod sħiħ fuq dan l-istatut il-ġdid, fuq il-libertà tal-istabbiliment u l-għoti ħieles tas-servizzi.

5. **Kunsiderazzjonijiet speċifiċi dwar l-abbozz ta' statut tal-impriża mutwa (SIME):** ***L-istatut tal-impriża mutwa Ewropea kif għandu jkun?***

5.1 Hemm diversità kbira ta' impriżi mutwi fl-Ewropa (ġew kalkolati mal-40 tip) iżda lil hinn mid-diversità tagħhom, 95 % minnhom għandhom l-istess prinċipji ta' governanza. Għal dan il-għan, il-KESE jirrakkomanda li l-istatut ikun statut ta' governanza mhux ta' attivitajiet.

5.2 Barra minn hekk, l-SIME fil-forma ta' grupp jippermetti li tiġi preservata d-diversità tal-fibra tal-atturi mutwi Ewropew fl-oriġinalità tagħhom: huwa jippermetti li jinżammu l-istrutturi fl-identità sħiħa tagħhom filwaqt li jitwettqu l-ekonomiji ta' skala b'dan l-istrument komuni (xiri komuni, prodotti komuni). Il-KESE jissuġġerixxi li, sabiex tkun tista' tinżamm id-diversità tal-istrutturi nazzjonali, li hija karatteristika tal-forma legali tal-impriżi mutwi fl-Ewropa, għandha tiġi stabbilita, bħala element prinċipali, il-libertà tal-assoċjazzjoni u tal-azzjoni tal-Istati Membri.

5.3 L-istatut ser ikun opzjonali – fakultattiv – sabiex ma jkunx hemm impatt fuq il-leġislazzjonijiet nazzjonali.

5.4 Huwa importanti li tiġi prevista l-possibbiltà li l-impriżi mutwi jirraggruppaw bejniethom u anke li jippromovu l-operazzjonijiet transkonfinali bil-għan li tiġi żviluppata d-dimensjoni Ewropea tal-mutwaliżmu.

5.5 L-abbozz ta' regolament għandu jippermetti l-ħolqien ta':

— impriża mutwa Ewropea minn persuni fiżiċi residenti fl-Istati Membri differenti jew persuni morali skont il-liġi tal-Istati Membri differenti;

— impriża mutwa Ewropea permezz ta' fużjoni transkonfinali ta' ħafna impriżi mutwi eżistenti;

— impriża mutwa Ewropea trasformata minn impriża mutwa nazzjonali, mingħajr xoljiment, sakemm din l-impriża mutwa jkolla s-sede statutorja u l-amministrazzjoni ċentrali tagħha fi Stat Membru u stabbiliment jew affiljat fi Stat Membru ieħor;

— grupp mutwu Ewropew.

5.6 L-impriża mutwa Ewropea, bħall-impriżi mutwi nazzjonali, għandha tkun soġġetta għar-regoli ġenerali tal-Istati Membri: ir-regoli dwar l-involviment tal-ħaddiema fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet, il-liġi tax-xogħol, il-leġislazzjoni soċjali, il-liġi fiskali, il-liġi tal-kompetizzjoni, il-liġi tal-proprjetà industrijali jew intellettwali, il-proċeduri ta' insolvenza u tat-twaqqif ta' pagamenti. Id-dispożizzjonijiet nazzjonali speċifiċi dwar l-attività tal-impriżi mutwi u l-monitoraġġ mill-awtoritajiet ta' superviżjoni għandhom japplikaw mingħajr l-ebda restrizzjoni fuq l-impriża mutwa Ewropea. Id-dispożizzjonijiet tal-liġijiet tal-Istati Membri u tal-liġi tal-Komunità għalhekk huma applikabbli fl-oqsma msemmija hawn fuq u f'oqsma oħrajn li mhumiex imsemmija f'dan ir-Regolament.

5.7 Ir-regoli dwar l-involviment tal-ħaddiema fl-impriża mutwa Ewropea huma stabbiliti fid-direttivi dwar id-drittijiet tal-ħaddiema li huma komplementari b'mod li ma jistgħux jinfirdu minn dan ir-Regolament u għandhom jiġu applikati b'mod konkomitanti.

5.8 Fl-istatut tal-impriża mutwa Ewropea għandu jkun possibbli li jiġi previst li l-assemblea ġenrali tkun magħmula minn imsieħba u delegati tal-imsieħba. Fir-rigward tad-drittijiet tal-vot, apparti l-garanzija ta' drittijiet ugwali tal-vot għal kull membru ("one man one vote"), il-voti għandhom jitqiesu wkoll skont kriterji oġġettivi.

Brussell, 25 ta' Marzu 2014

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE